

RIBARSTVO

LIST ZA SVE GRANE
SLATKOVODNOG RIBARSTVA*Jugoslavije*

ZAGREB, SVIBNJA 1947.

GOD. II. — BROJ 5

Ovogodišnji Prvi maj i preuzimanje obaveza po petogodišnjem planu

Borbeni praznik radnog naroda — 1. Maj — slavi već nekoliko desetaka godina po cijelom svijetu, u znaku okupljanja revolucionarnih snaga pod vodstvom proletarijata. U borbi za bolji život i slobodu, radnička klasa je dala mnogo žrtava, krvi, napora i žilave usrajnosti u svim zemljama.

U Oslobođilačkom ratu naših naroda pale su stotine hiljada ljudi i žena zato, da bi narodi Jugoslavije mogli ostati živi na svojoj zemlji i da bi postali svoji vlastiti gospodarji. Pobjedom u ratu i ostvarenjem Narodne vlasti protjeran je tuđin i slomljena domaća izdajnička akcija. Na taj način je evo mogao u Federativnoj Narodnoj Republici Jugoslaviji 1. Maj postati svenarodni praznik.

Naporima cijelog naroda od Oslobođenja do danas, stvoreni su uslovi i položeni prvi temelji za stvaranje boljeg života svih trudbenika grada i sela. Postignuti su ogromni uspjesi u obnovi i izgradnji, jer se je polet i herojstvo Narodno oslobodilačke vojske pretopilo u polet radno junaštvo radnih masa.

Naša zemlja ide naprijed! Pokrenule su se milijunske probudene mase. Korak je silan i složan, zamah čvrst i udarac siguran. Pod udarcem te sile nastaju čudesa obnovljenih fabrika, rudnika, željeznica, mostova, kuća, sela i gradova. Pod tim milijunsko-tonskim pritiskom mišica narodnih masa i napetih mozgova i radne produktivnosti narodnog rukovodstva, grade se velebna dijela, omladinske pruge u neviđenom poletu i brzini, ceste, nasipi, kanali i fabrike.

Kao prirodni plod ovoga složnoga napora, kao njegova potreba i uslov pravilne i najbolje promjene i ispunjenja potrebe, rodio se je u oslobođenoj domovini socijalistički planski rad.

Ovogodišnji 1. Maj slavimo u znaku prvoga petogodišnjeg plana, koji vrši u historiji naših naroda sudbonosnu prekretnicu. Petogodišnji plan usmjeruje, čvrsto i sigurno, svenarodne napore u pravcu ostvarenja takvog života u kojem će blagostanje, jedinstvo i sloga naroda cvjetati, a u kojem će se gubiti i sami tragovi robovskog iskorištavanja ljudskog rada na korist malog broja povlaštenih kapitalista i njihovih slugu.

Petogodišnji plan je proglašen kao Zakon o petogodišnjem planu razvitka narodne privrede Federativne

Narodne Republike Jugoslavije u godinama 1947—1951.

Osnovu planskog razvijanja narodne privrede čini planska industrijalizacija i elektrifikacija na savremenoj bazi, a naročito izgradnja teške industrije kao glavnog uslova za razvitak svih ostalih privrednih grana.

U uvodu Zakona istaknut je veliki značaj poljoprivrede i potreba što boljeg organskog dopunjavanja industrije i poljoprivrede u njihovom razvitku.

Ostvarenjem ovog petogodišnjeg plana biti će postignuti ogromni rezultati, koje već danas cijelo stanovništvo Jugoslavije jasno vidi pred sobom u obliku zakona.

U Zakonu su jasno i u tačnine određeni zadaci, koje preuzimaju pojedine grane narodne privrede. Isto tako je planom obuhvaćeno, osim materijalnog, također i kulturno podizanje naroda (rad i kadrovi, povećanja proizvodnosti rada i sniženje cijena koštanja, stambeno i komunalno gazdinstvo, prosvjeta i kultura, radio, zdravlje, trgovina i snabdijevanje).

Sva službena lica i svi građani dužni su da svijesno, disciplinovano i na vrijeme izvršuju zadatke i dužnosti, koje će im biti povjerene radi ostvarenja petogodišnjeg plana. Izvršenje zadataka i dužnosti postavljenih ovim planom i propisima donijetim na osnovu ovog plana, predstavlja dužnost i čast svakog građana FNRJ (član 41).

»Svi državni organi dužni su omogućiti i pomoći sindikalnim i drugim narodnim organizacijama u organizovanju socijalističkog takmičenja radnika, seljaka, radne inteligencije i ostalih trudbenika radi ostvarenja i premašenja ovog petogodišnjeg plana. U tu svrhu treba isticati i nagrađivati udarnike, novatore i najbolje radnike, i utvrđivati svakome platu i životne uslove prema njegovom radu« (član 43).

Poljoprivreda ima, kako smo već naprijed istakli, ogromnu ulogu u ovom planu, jer ona hrani narod koji radi. Isto tako ribarstvo pruža narodu i privredi velike vrijednosti. To je došlo do izražaja u planu za morsko i slatkovodno ribarstvo. Jednom i drugom dana je obaveza i zadatak, da do konca 1945. godine postignu godišnju proizvodnju svako po 50.000 tona.

Član 12 (Poljoprivreda) pod tačkom 22. kaže: Razvijati slatkovodno ribarstvo. Povećati ukupnu proizvodnju i ulov ribe na 50.000 tona. Znatno povećati pro-

izvodnju na umjetnim postojećim ribnjacima i proširiti njihove površine na zemljištima nepodesnim za ostale grane poljoprivredne proizvodnje.

Povećati proizvodnju mrijestilišta i obezbijediti dovoljnu količinu mlađa za nasadivanje i poribljavanje voda.

Po statistici bila je proizvodnja morskog ribarstva 1939. god. 14.480 tona, a slatkovodnog 6.398 tona.

Prema tome je zadatak slatkovodnog ribarstva ogroman i svi ribari, ribarski stručnjaci i rukovodioci zaposleni u toj struci, treba da postanu svjesni veličine, opsega i važnosti ovog zadatka.

Treba u samom početku istaći, da će mnoge grane privrede lakše i jednostavnije moći da ostvare ovaj zadatak, nego slatkovodno ribarstvo. Razlog tome je u činjenici da će se proizvodna površina slatkovodnog ribarstva s jedne strane smanjiti isušivanjem velikih i za

ribarstvo plodnih vodenih objekata, kao što su Lonjsko polje, Skadarsko jezero i drugi, a s druge strane će se umanjivati proizvodnost rijeka uslijed gradnje hidrocentrala i zagađivanja vode industrijskim otpacima.

Usprkos svih ovih za industrijalizaciju i elektrifikaciju te podizanje poljoprivrede neophodnih radova, mora slatkovodno ribarstvo ipak povećati proizvodnju preostalih vodenih površina, a istodobno povećati i usavršiti proizvodnju ribnjaka, proširujući i njihovu površinu.

Smišljeno, odlučno i sa poznatom upornošću marljivih ribara, slatkovodno ribarstvo preuzima obavezu.

U tom smislu i u tom času, čestitamo svima ribarima, ribarskim stručnjacima i rukovodiocima, ovogodišnji praznik rada i preuzimanje obaveza po petogodišnjem planu.

Redakcija

Perspektive razvoja ribarstva u Makedoniji

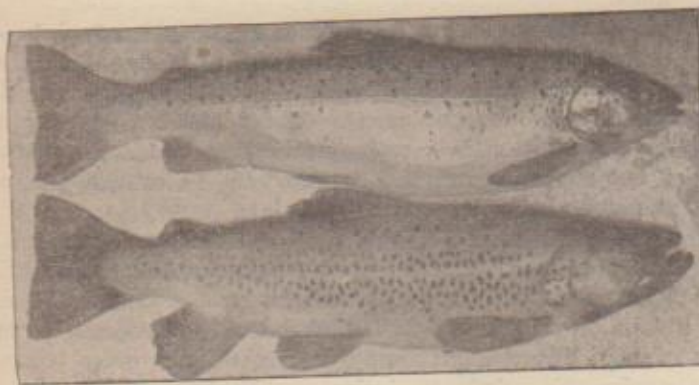
U hidrografskom pogledu N. R. Makedonija se odlikuje svojebraznošću. Jako brdovito, sa malim kotlinama, kojima vijugaju najrazličitijim pravcima reke, zemljište cele Makedonije se sliva uglavnom u dva pravca. Prvi pravac je prema jugu koji je prestavljen vardarskim slivom. Sve vode ovoga sliva ulijevaju se u Jegejsko more, a drugi pravac je prema zapadu, predstavljen drimskim slivom, čije se vode ulevaju u Jadransko more. Ovakva razdjela Makedonije u dva sliva ima svoga odraza u ribljoj populaciji, koja je osim toga

Bregalnice, Pčinje i Treske, kao i tok Vardara od Skoplja na niže sa Kotlanovskim blatom. Takođe i Dojransko jezero spada u vardarski sliv, pošto se s njime nalazi u povremenoj vezi oticajnim kanalom (kroz Grčku). Ukupna godišnja produkcija ovoga sliva iznosi oko 1.000.000 kg od kojeg najveći dio otpada na Dojransko jezero i lovišta Crne reke. Preko 98% od ukupne lovine pripada tzv. šaranovim ribama (šaranu i drugim belim ribama), dok jedan neznatan deo Salmonidima, koji su zastupljeni većinom u sportskim lovinama nekih levih pritoka Vardara.

Nasuprot ovom slivu je drimski sliv u kome su Salmonidi zastupljeni oko 40%, a jegulje oko 10% ukupnog lova, što daje veću gospodarstvenu vrednost ovog sliva. Značajniji objekti ovog sliva su: Ohridsko jezero i lovišta jegulja na Drimu. Ukupan godišnji lov iznosi oko 400 — 500.000 kilograma t. j. polovinu onog iz Vardarskog sliva, ali zato je riba mnogo kvalitetnija. Vode ovog sliva obiluju Salmonidima (i to pstrmkama, dok mladica i lipena nema), te su osobito pogodne i za ribarski sport.

Naposletku ima Prespansko jezero koje bi trebalo da se razgleda samo za sebe, pošto njegova prirodna, oticajna veza nedostaje. Ranije, za vreme ledenog doba ono je preko Janjinskog jezera bilo vezano sa velikim Jegejskim jezerom, pa prema tome je i pripadalo Jegejskom slivu. Danas međutim, te veze više nema i verovatno ona postoji podzemno sa Ohridskim jezerom (što dokazuju jegulje koje se ponekad nađu u Prespanskom jezeru), od kojeg je odvojeno Galičicom planinom. Ali ova veza, ma da nije još potpuno dokazana, ne može uticati i nije do danas uticala na promenu karaktera Prespanskog jezera, t. j. njegovih bioloških i limnoloških osobina, kojima se u mnogome odlikuje od Ohridskog jezera. Prespansko jezero je ciprinidnog karaktera. Godišnji lov iznosi oko 300.000 kg. Salmonidi, izuzev u pritokama Prespanskog jezera u samom jezeru su retki. Jegulja se takođe uhvati u pojedinačnim primercima.

Analizirajući napred izloženo, jasno se očitavaju dve gospodarstvene važne produkcije: prva, ciprinidna (šaranska) proizvodnja Dojranskog i Prespanskog jezera, donjeg toka Vardara sa Katlanovskim blatom, te njegovih pritoka (Crna reka) sa dve



Pastrmke iz Ohridskog jezera

produkt i geografskih, geoloških i drugih uslova. Jer, glavni tok i veći dio vardarskog sliva se prostire na 250 m. i niže, nadmorske visine, dok su Ohridsko jezero i drimski sliv na preko 650 m. nadmorske visine. I ne samo to, predeo zapadne Makedonije gdje se prostire drimski sliv je bogatiji na vodenim talozima (oko 1.000 mm. godišnje) i odlikuje se više kontinentalnijom klimom, dok se predeo vardarskog sliva odlikuje manjim vodenim talozima (oko 500 kg godišnje) i više je pod uticajem mediteranske klime. Svakako da ove činjenice, pored još dosta drugih, utiču i na prirodu riblje hrane, t. j. na njen kvalitet i kvantitet, te na taj način određuju riblju populaciju, t. j. gospodarstvenu vrednost samog sliva (sistema). Ali, da bi se poznali s gospodarstvenom vrednošću pojedinih slivova potrebno je da se upoznamo sa njihovim značajnim ribolovnim objektima.

Vardarski sliv je prestavljen sledećim značajnim ribolovnim objektima: lovišta na reci Crnoj, donji tokovi